

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α

ΤΗΣ 4^{ης} ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΗΣ 15^{ης} ΜΑΡΤΙΟΥ 2017

-----0-----

Μ Ε Λ Η : Ανδρονίκη Θεοτοκάτου, Πρόεδρος, Ιωάννης Σαρμάς, Σωτηρία Ντούνη, Άννα Λιγωμένου, Γεωργία Μαραγκού, Αγγελική Μαυρουδή και Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Αντιπρόεδροι, Γεώργιος Βοΐλης, Βασιλική Ανδρεοπούλου, Μαρία Αθανασοπούλου, Ελένη Λυκεσά, Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Σταμάτιος Πουλής, Κωνσταντίνα Ζώη, Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα, Αγγελική Μυλωνά, Θεολογία Γναρδέλλη, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Βασιλική Σοφianού, Αγγελική Πανουτσακοπούλου, Δέσποινα Τζούμα, Δημήτριος Τσακανίκας, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Βασιλική Προβίδη, Κωνσταντίνος Παραθύρας, Ασημίνα Σακελλαρίου, Αργυρώ Μαυρομματή, Ευαγγελία Σεραφή, Κωνσταντίνος Κρέπης, Ειρήνη Κατσικέρι και Γεωργία Παπαναγοπούλου, Σύμβουλοι.

Οι Αντιπρόεδροι Χρυσούλα Καραμαδούκη και Μαρία Βλαχάκη και οι Σύμβουλοι Ασημίνα Σαντοριναίου, Δημήτριος Πέππας, Γεωργία Τζομάκα και Βιργινία Σκεύη απουσίασαν δικαιολογημένα, ενώ η Σύμβουλος Νεκταρία Δουλιανάκη αποχώρησε από τη διάσκεψη, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 1968/1991.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ : Μιχαήλ Ζυμής.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ : Ελένη Αυγουστόγλου, Επίτροπος, Προϊσταμένη της Γραμματείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Α΄.....

Β΄. Ακολούθως, ο Σύμβουλος Κωνσταντίνος Παραθύρας, που ορίστηκε από την Πρόεδρο εισηγητής, φέρει προς συζήτηση το οικ. 44538/28-2-2017 (αριθμ. πρωτ. Ελεγκτικού Συνεδρίου 13242/1-3-2017) έγγραφο του Αντιπεριφερειάρχη Οικονομικών της Περιφέρειας Αττικής, προκειμένου να γνωμοδοτήσει η Ολομέλεια, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 131 παρ.3 του π.δ. 1225/1981, σχετικά με την υπαγωγή της Περιφέρειας Αττικής στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου:

«Θέμα : Προληπτικός Έλεγχος

Σχετ : 1) το με αρ. πρωτ. 31119/10-2-2017 έγγραφο του Αντιπεριφερειάρχη Οικονομικών

2) το με αρ. πρωτ. οικ.11178/17-1-2017 έγγραφο της Δ/σης Οικονομικής Διαχείρισης

3) το με αρ. πρωτ. οικ.207605/7-11-2016 έγγραφο της Δ/σης Οικονομικών – Τμήμα Λογιστικής Διαχείρισης

4) το με αρ. πρωτ. οικ.235006/14-12-2016 έγγραφο της Δ/σης Οικονομικών – Τμήμα λογιστικής Διαχείρισης

Κυρία Πρόεδρε,

Επιτρέψτε μου να επανέλθω στο ζήτημα του Προληπτικού Ελέγχου των δαπανών, για το οποίο σας έχουμε απασχολήσει με τα ανωτέρω έγγραφά μας.

Η διαδικασία του Προληπτικού Ελέγχου, όπως διενεργείται από το Ελεγκτικό Συνέδριο, κρίνουμε ότι είναι ιδιαίτερα σημαντική αφενός για την προστασία του δημοσίου συμφέροντος αφετέρου για την προφύλαξη από τυχόν λάθη των ίδιων των υπηρεσιών μας καθώς και των αιρετών.

Πέραν αυτού, θεωρούμε ότι το ισχύον θεσμικό πλαίσιο επιβάλλει τη διαδικασία του Προληπτικού Ελέγχου όπως διενεργείται από το Ελεγκτικό Συνέδριο για τις δαπάνες των ΟΤΑ.

Μάλιστα, ο πρόσφατα ψηφισμένος από τη Βουλή των Ελλήνων νόμος «Συμπληρωματικά μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ, ΕΥΡΑΤΟΜ) 1141/2014 περί ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων και ιδρυμάτων, μέτρα επιτάχυνσης του κυβερνητικού έργου αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις» αναφέρει, στην αιτιολογική έκθεση, ότι από 01.01.2019 δεν θα ασκείται από το Ελεγκτικό Συνέδριο έλεγχος δαπανών ΟΤΑ, πράγμα που σημαίνει ότι μέχρι τότε θα ασκείται. Επιπροσθέτως, με το άρθρο 36 του ίδιου νόμου θεσπίζεται η δυνατότητα της διενέργειας στοχευμένων ελέγχων σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας πραγματοποίησης των δαπανών.

Παρακαλούμε λοιπόν όπως επανεξετάσετε το αίτημά μας για Προληπτικό έλεγχο των δαπανών της Περιφέρειας Αττικής από το Ελεγκτικό Συνέδριο και όπως λάβετε υπόψη το μέγεθος της υπηρεσίας μας, ως η μεγαλύτερη Περιφέρεια της χώρας και προβλέψετε αντίστοιχες θέσεις ελεγκτών.

Ο ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΟΣ»

Ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας, Μιχαήλ Ζυμής, διατύπωσε επί του θέματος αυτού την ακόλουθη γνώμη:

«**I.** Εισάγω στην Ολομέλεια του Σώματος, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 εδ. γ' του άρθρου 16 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013, την 44538/28.2.2017 αίτηση του Αντιπεριφερειάρχη Οικονομικών Αττικής, που διαβιβάστηκε στη Γραμματεία της Υπηρεσίας μας με το ΦΓ16/14193/6.3.2017 έγγραφο της Υπηρεσίας Επιτρόπου στη Γραμματεία της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, και αφορά στην άσκηση προληπτικού ελέγχου των δαπανών της Περιφέρειας Αττικής από το Ελεγκτικό Συνέδριο και εκθέτω τα ακόλουθα:

II. Στο άρθρο 98 του Συντάγματος προβλέπεται ότι: «1. Στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκουν ιδίως: α. Ο έλεγχος των δαπανών του Κράτους, καθώς και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων, που υπάγονται με ειδική διάταξη νόμου στο καθεστώς αυτό...». Περαιτέρω στη διάταξη του άρθρου 275 του ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης -

Πρόγραμμα Καλλικράτης», ορίζεται ότι: «1. Οι δαπάνες των δήμων, των περιφερειών, των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και των κοινωφελών επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων ύδρευσης αποχέτευσης και των δημοτικών ανωνύμων εταιρειών του άρθρου 266 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006, Α` 114), ανεξαρτήτως πληθυσμού, εξαιρουμένων των σχολικών επιτροπών, υπάγονται στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις διατάξεις 1 έως 3 του άρθρου 169 του ίδιου ως άνω Κώδικα...» και στη διάταξη της παρ 17 του άρθρου 282 (ορίζεται) ότι: «Κατά τη διάρκεια εφαρμογής του προγράμματος σταθεροποίησης και ανάπτυξης της οικονομίας της Χώρας, σύμφωνα και με τις διατάξεις της σχετικής νομοθεσίας, η εκκαθάριση, ο έλεγχος νομιμότητας και η εντολή πληρωμής των δαπανών των περιφερειών διενεργείται από τις υπηρεσίες δημοσιονομικού ελέγχου του Υπουργείου Οικονομικών (Γενικό Λογιστήριο του Κράτους), που λειτουργούν σε κάθε περιφέρεια. Κατά το ίδιο διάστημα δεν εφαρμόζεται το άρθρο 275 του παρόντος, για τις δαπάνες των περιφερειών και των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των ιδρυμάτων...». Τα ανωτέρω άρθρα κωδικοποιήθηκαν μεταγενεστέρως στα άρθρα 33 παρ. 1 και 108 αντίστοιχα του νόμου 4129/2013 «Κύρωση του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο» (βλ. άρθρο 111, Παράρτημα Α').

Από τις προπαρατεθείσες διατάξεις συνδυαστικώς ερμηνευόμενες προκύπτουν τα ακόλουθα : Με το άρθρο 275 υπό τον τίτλο «προληπτικός έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου» του ν. 3852/2010, που μεταγενεστέρως κωδικοποιήθηκε ως άρθρο 33 παρ.1 με τίτλο «προληπτικός έλεγχος δαπανών

ΟΤΑ» του ν. 4129/2013 «Κύρωση του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο» θεσπίστηκε ενιαίος κανόνας δικαίου για τους στα α' και β' βαθμού, σύμφωνα με τον οποίο οι δαπάνες των δήμων, των περιφερειών και των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου υπάγονται στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, όπως επιτάσσει το άρθρο 98 του Συντάγματος. Ειδικά, όμως, για τις περιφέρειες, που αποτελούν το δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης (άρθρ. 3 ν. 3852/2010), στο άρθρο 282 παρ. 17 του ίδιου νόμου (που κωδικοποιήθηκε ως άρθρο 108 του ανωτέρω ν. 4129/2013) θεσπίστηκε παρέκκλιση από τον ανωτέρω κανόνα, σύμφωνα με την οποία κατά τη διάρκεια εφαρμογής του προγράμματος σταθεροποίησης και ανάπτυξης της οικονομίας της Χώρας, η εκκαθάριση, ο έλεγχος νομιμότητας και η εντολή πληρωμής των δαπανών των περιφερειών διενεργείται από τις υπηρεσίες δημοσιονομικού ελέγχου του Υπουργείου Οικονομικών (Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους) που λειτουργούν σε κάθε περιφέρεια. Κατά το ίδιο διάστημα δεν εφαρμόζεται το άρθρο 275 για τις δαπάνες των περιφερειών. Με τη μεταβατικού χαρακτήρα διάταξη αυτή θεσπίστηκε κατ'ουσίαν αναστολή άσκησης τού, κατά τα προταχθέντα, υπαχθέντος στο Ελεγκτικό Συνέδριο προληπτικού ελέγχου των δαπανών των περιφερειών, ώστε εντός του τιθεμένου, ως κατωτέρω, ορίου αναστολής να υπάρξει ενίσχυση των δομών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, προκειμένου να αναλάβουν τον έλεγχο αυτό, αλλά και να προηγηθεί επιμόρφωση των υπαλλήλων των περιφερειών για την ένταξή τους σε όλα τα στάδια δημοσιολογιστικής διαδικασίας. Η αναστολή αυτή, ως συνάγεται εκ της φραστικής διατυπώσεως της διάταξης, συνδέθηκε χρονικά με το διάστημα

εφαρμογής του προγράμματος σταθεροποίησης και ανάπτυξης της οικονομίας της Χώρας, που θεσπίστηκε με το ν. 3845/2010 «Μέτρα για την εφαρμογή του μηχανισμού στήριξης της ελληνικής οικονομίας από τα κράτη-μέλη της Ζώνης του ευρώ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο», το λεγόμενο «πρώτο μνημόνιο», και λειτουργικά με τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου, στις οποίες ανατέθηκε η εκκαθάριση, ο έλεγχος νομιμότητας και η εντολή πληρωμής των δαπανών. Η ως άνω υπό του νόμου καθοριζόμενη χρονική συσχέτιση του μεταβατικού σταδίου παρέκκλισης της αναστολής άσκησης υπό του Ελεγκτικού Συνεδρίου του προληπτικού ελέγχου δαπανών των περιφερειών με το διάστημα εφαρμογής του «πρώτου μνημονίου», για το οποίο αναφέρεται ότι ισχύει «σύμφωνα και με τις διατάξεις της σχετικής νομοθεσίας», είναι μονοσήμαντη και αποκλειστική και δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι παρατείνεται και πέραν τούτου, εκτεινόμενη και επί των μεταγενεστέρων προγραμμάτων σταθεροποίησης της ελληνικής οικονομίας, «δεύτερο» και «τρίτο» μνημόνιο, που θεσπίστηκαν με τους νόμους 4046/2012 και 4336/2015. Με την ερμηνευόμενη διάταξη ο νομοθέτης προσέβλεψε ευθέως και αποκλειστικώς στο «πρώτο μνημόνιο» με το οποίο υπήρξε χρονική σύμπτωση, θέτοντας το διάστημα εφαρμογής του ως όριο παρέκκλισης της αναστολής άσκησης του προληπτικού ελέγχου υπό του Ελεγκτικού Συνεδρίου, χωρίς καμία πρόβλεψη παράτασης του μεταβατικού σταδίου δια συσχέτισεως με άλλα, μελλοντικά προγράμματα σταθεροποίησης. Υπό την τελευταία, αποκρουσμένη πάντως, εκδοχή θα εγείρετο ζήτημα συνταγματικής συμβατότητας του εξαιρετικού και μεταβατικού καθεστώτος εκκαθάρισης και ελέγχου δαπανών των περιφερειών

από τις ΥΔΕ, με το άρθρο 98 παρ. 1 του Συντάγματος, το οποίο κατοχυρώνει την αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου για τον υποχρεωτικό έλεγχο των δαπανών των ΟΤΑ που υπάγονται με ειδική διάταξη νόμου στο καθεστώς αυτό.

Κατ' ακολουθίαν, δια της παρόδου του χρονικού διαστήματος εφαρμογής τού, δια του ν. 3845/2010, θεσπισθέντος προγράμματος σταθεροποίησης και ανάπτυξης της οικονομίας της Χώρας, τεθέντος δια του άρθρου 282 παρ. 17 του ν. 3852/2010, ως ορίου παρέκκλισης του μεταβατικού καθεστώτος εκκαθάρισης και ελέγχου δαπανών των περιφερειών από τις ΥΔΕ, - οι αρμοδιότητες των οποίων, μετά την επελθούσα διά του άρθρου 2.4.1. του ν. 4336/2015 σταδιακή κατάργησή τους, ανατέθηκαν από 1.1.2017 στους προϊσταμένους οικονομικών υπηρεσιών των Υπουργείων και των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης- ήρθη η αναστολή άσκησης υπό του Ελεγκτικού Συνεδρίου του υπαχθέντος σε αυτό, δια του άρθρου 275 του ίδιου ν. 3852/2010, προληπτικού ελέγχου των δαπανών τους και ενεργοποιήθηκε εφεξής η άσκηση της ελεγκτικής αρμοδιότητάς του για τον υποχρεωτικό έλεγχο των δαπανών τους.

Αθήνα, 14 Μαρτίου 2017

**Ο Γενικός Επίτροπος Επικρατείας
στο Ελεγκτικό Συνέδριο
ΜΙΧΑΗΛ ΖΥΜΗΣ»**

Ο εισηγητής Σύμβουλος Κωνσταντίνος Παραθύρας εκθέτει τα ακόλουθα:

I. Το άρθρο 98 του Συντάγματος ορίζει ότι: «1. Στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκουν ιδίως: α. Ο έλεγχος των δαπανών του Κράτους, καθώς και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων,

που υπάγονται με ειδική διάταξη νόμου στο καθεστώς αυτό...». Περαιτέρω, το άρθρο 275 του ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ Α' 87), ορίζει ότι: «1. Οι δαπάνες των δήμων, των περιφερειών, των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και των κοινωφελών επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων ύδρευσης αποχέτευσης και των δημοτικών ανωνύμων εταιρειών του άρθρου 266 του Κ.Δ.Κ., ανεξαρτήτως πληθυσμού, εξαιρουμένων των σχολικών επιτροπών, υπάγονται στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις διατάξεις 1 έως 3 του άρθρου 169 του Κ.Δ.Κ. (...)», ενώ στο άρθρο 282 παρ. 17 ορίζεται ότι: «Κατά τη διάρκεια εφαρμογής του προγράμματος σταθεροποίησης και ανάπτυξης της οικονομίας της Χώρας, σύμφωνα και με τις διατάξεις της σχετικής νομοθεσίας, η εκκαθάριση, ο έλεγχος νομιμότητας και η εντολή πληρωμής των δαπανών των περιφερειών διενεργείται από τις υπηρεσίες δημοσιονομικού ελέγχου του Υπουργείου Οικονομικών (Γενικό Λογιστήριο του Κράτους), που λειτουργούν σε κάθε περιφέρεια. Κατά το ίδιο διάστημα δεν εφαρμόζεται το άρθρο 275 του παρόντος, για τις δαπάνες των περιφερειών και των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των ιδρυμάτων». Τα ανωτέρω άρθρα κωδικοποιήθηκαν μεταγενεστέρως στα άρθρα 33 παρ. 1 και 108 αντίστοιχα του νόμου 4129/2013 «Κύρωση του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο» (ΦΕΚ Α' 52). Εξάλλου, στο άρθρο 25 του ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) – δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 143) ορίζεται ότι: «1. Στους λοιπούς, πλην της

Κεντρικής Διοίκησης, φορείς της Γενικής Κυβέρνησης οι αρμοδιότητες του παρόντος άρθρου ασκούνται από τον, σύμφωνα με τον οικείο Οργανισμό, προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών. (...) 2. Ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών είναι υπεύθυνος για τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση του φορέα και εποπτεύει την ομαλή λειτουργία των οικονομικών υπηρεσιών, την κατάρτιση και την εκτέλεση του προϋπολογισμού και τη λογιστική αποτύπωση των δραστηριοτήτων του φορέα, σύμφωνα με τον παρόντα νόμο, τη σχετική κείμενη νομοθεσία και τις οδηγίες του ΓΛΚ. (...)», στο δε άρθρο 69Γ παρ. 1 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι: «Μέχρι 1.1.2017 οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών των Υπουργείων, οι εξομοιούμενοι με αυτούς κατά την παρ. 3 του άρθρου 24 και οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης καθίστανται αποκλειστικά υπεύθυνοι για τις αρμοδιότητες που αφορούν στη δημοσιονομική διαχείριση του φορέα τους και ασκούνται κατά τη δημοσίευση του παρόντος από τις ΥΔΕ και το Ειδικό Λογιστήριο. (...) Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρονται οι Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΥΔΕ) και τα Ειδικά Λογιστήρια, μετά την πραγματοποιούμενη μεταφορά αρμοδιοτήτων, σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, νοούνται πλέον οι Γενικές Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών των Υπουργείων και οι οικονομικές υπηρεσίες των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, όσον αφορά τις μεταφερόμενες κάθε φορά αρμοδιότητες».

II. Από τις προπαρατεθείσες διατάξεις, συνδυαστικώς ερμηνευόμενες, προκύπτουν τα ακόλουθα: Με το άρθρο 275 του ν. 3852/2010, το οποίο εν συνεχεία κωδικοποιήθηκε ως άρθρο 33 παρ. 1 με τίτλο «προληπτικός έλεγχος

δαπανών ΟΤΑ» του ν. 4129/2013 «Κύρωση του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο», θεσπίστηκε ενιαίος κανόνας δικαίου για τους ΟΤΑ Α΄ και Β΄ βαθμού, σύμφωνα με τον οποίο οι δαπάνες των δήμων, των περιφερειών και των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου υπάγονται στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, όπως επιτάσσει το άρθρο 98 του Συντάγματος. Ειδικά, όμως, για τις περιφέρειες, που αποτελούν το δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης (άρθρ. 3 ν. 3852/2010), στο άρθρο 282 παρ. 17 του ίδιου νόμου (που κωδικοποιήθηκε ως άρθρο 108 του ανωτέρω ν. 4129/2013) θεσπίστηκε παρέκκλιση από τον ανωτέρω κανόνα, σύμφωνα με την οποία κατά τη διάρκεια εφαρμογής του προγράμματος σταθεροποίησης και ανάπτυξης της οικονομίας της Χώρας, η εκκαθάριση, ο έλεγχος νομιμότητας και η εντολή πληρωμής των δαπανών των περιφερειών διενεργείται από τις υπηρεσίες δημοσιονομικού ελέγχου του Υπουργείου Οικονομικών (Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους) που λειτουργούν σε κάθε περιφέρεια, ενώ κατά το ίδιο διάστημα δεν εφαρμόζεται το άρθρο 275 (που αφορά τη διενέργεια προληπτικού ελέγχου) για τις δαπάνες των περιφερειών. Η αναστολή αυτή της ρύθμισης του άρθρου 275 συνδέθηκε χρονικά με το διάστημα εφαρμογής του προγράμματος σταθεροποίησης και ανάπτυξης της οικονομίας της Χώρας, που είχε θεσπιστεί με το ν. 3845/2010 «Μέτρα για την εφαρμογή του μηχανισμού στήριξης της ελληνικής οικονομίας από τα κράτη-μέλη της Ζώνης του ευρώ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο» (ΦΕΚ Α΄ 65) - «πρώτο μνημόνιο» - και λειτουργικά με τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου, στις οποίες ανατέθηκε η εκκαθάριση, ο έλεγχος νομιμότητας και η εντολή πληρωμής των δαπανών. Λόγω της

συγκεκριμένης συσχέτισης, η ως άνω νομοθετικώς θεσπισθείσα αναστολή της άσκησης από το Ελεγκτικό Συνέδριο του προληπτικού ελέγχου δαπανών των περιφερειών είναι προσωρινή, εκτεινόμενη στο χρονικό διάστημα διάρκειας του «πρώτου μνημονίου», το οποίο είχε μόλις ψηφισθεί (όπως αποδεικνύει και η στενότερη χρονική αλληλουχία των νόμων 3845/2010 και 3852/2010) και δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι παρατείνεται και πέραν του ως άνω ορισθέντος χρονικού διαστήματος, εκτεινόμενη και επί των μεταγενεστέρων προγραμμάτων σταθεροποίησης της ελληνικής οικονομίας («δεύτερο» και «τρίτο» μνημόνιο) που θεσπίστηκαν με τους νόμους 4046/2012 και 4336/2015. Την παράταση του ειδικού αυτού καθεστώτος της ελληνικής οικονομίας δεν μπορούσε, άλλωστε, να έχει προβλέψει ο νομοθέτης κατά την υπογραφή του πρώτου μνημονίου, ως εκ τούτου, δε, εάν επιθυμούσε την παράταση ισχύος της αναστολής του ασκούμενου ελέγχου θα το όριζε ρητά. Σε κάθε περίπτωση, ο δικαιολογητικός λόγος διατήρησης της αναστολής άσκησης του προληπτικού ελέγχου των δαπανών των περιφερειών από το Ελεγκτικό Συνέδριο εξέλιπε, δεδομένου ότι η – μεταβατικού χαρακτήρα – αυτή διάταξη θεσπίστηκε με σκοπό να δοθεί ο απαραίτητος χρόνος τόσο στις υπηρεσίες του Ελεγκτικού Συνεδρίου, προκειμένου να ενισχυθούν και να αναδιοργανωθούν ώστε να εντάξουν τις περιφέρειες στον προληπτικό έλεγχο, όσο και στις ίδιες τις περιφέρειες προκειμένου να προβούν σε κατάλληλη αναδιοργάνωση και εκπαίδευση του προσωπικού ώστε να μπορέσουν να ενταχθούν σε όλα τα στάδια της δημοσιολογιστικής διαδικασίας. Εξάλλου, όπως ήδη αναφέρθηκε, η αναστολή του προληπτικού ελέγχου για τις περιφέρειες συνδέθηκε λειτουργικά (και

μάλιστα για το ίδιο χρονικό διάστημα) με τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΥΔΕ), στις οποίες ανατέθηκε η εκκαθάριση, ο έλεγχος νομιμότητας και η εντολή πληρωμής των δαπανών των περιφερειών. Μετά την κατάργηση των ΥΔΕ, οι αρμοδιότητες των οποίων, με την επελθούσα διά του άρθρου 69Γ του ν. 4270/2014 (όπως αυτό τροποποιήθηκε) νομοθετική μεταβολή, ανατέθηκαν, από 1-1-2017, στους προϊσταμένους οικονομικών υπηρεσιών των Υπουργείων και των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης (όπου υπάγονται και οι ΟΤΑ βάσει των άρθρων 8 του ν. 3697/2008 και 2 του ν. 3871/2010), ο έλεγχος νομιμότητας πραγματοποιείται πλέον από το Ελεγκτικό Συνέδριο, με την ενεργοποίηση της προσωρινώς ανασταλείσας διάταξης του άρθρου 275 του ν. 3852/2010, χωρίς την ανάγκη προηγούμενης νομοθετικής ρύθμισης. Τούτο ενισχύεται και από τη διατύπωση του άρθρου 31 του ν. 4270/2014, στο οποίο γίνεται λόγος για, κατά παρέκκλιση των οικείων διατάξεων του ν. 4129/2013, μη άσκηση προληπτικού ελέγχου στις δαπάνες του Κράτους από 1.1.2017 και στις δαπάνες των ΟΤΑ και των λοιπών νομικών προσώπων από 1.1.2019, χωρίς διάκριση μεταξύ ΟΤΑ Α΄ ή Β΄ βαθμού. Υπό την αντίθετη, άλλωστε, εκδοχή θα ετίθετο ζήτημα συνταγματικότητας της εξαίρεσης των περιφερειών από τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών τους από το Ελεγκτικό Συνέδριο, δεδομένου ότι το άρθρο 98 παρ. 1 του Συντάγματος κατοχυρώνει τη σχετική αρμοδιότητά του για τον υποχρεωτικό έλεγχο των δαπανών των ΟΤΑ που υπάγονται με ειδική διάταξη νόμου στο καθεστώς αυτό.

III. Με δεδομένα τα ανωτέρω και σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στις προηγούμενες σκέψεις θεωρώ ότι, λόγω της μεταβατικής φύσης της διάταξης

του άρθρου 282 παρ. 17 του ν. 3852/2010, μετά την παρέλευση του χρονικού διαστήματος εφαρμογής του πρώτου προγράμματος σταθεροποίησης και ανάπτυξης της οικονομίας της Χώρας, που εισήχθη με το ν. 3845/2010, και την κατάργηση των ΥΔΕ, στις οποίες για το ίδιο ως άνω διάστημα είχε ανατεθεί η εκκαθάριση και ο έλεγχος των δαπανών των περιφερειών, δεν δικαιολογείται πλέον η αναστολή άσκησης υπό του Ελεγκτικού Συνεδρίου του υπαχθέντος σε αυτό, δια του άρθρου 275 του ίδιου ν. 3852/2010, προληπτικού ελέγχου των δαπανών των περιφερειών και έχει ενεργοποιηθεί η άσκηση της ελεγκτικής αρμοδιότητάς του για τον υποχρεωτικό έλεγχο των δαπανών τους.

Η Ολομέλεια, μετά από συζήτηση, αποδέχτηκε κατά πλειοψηφία την παραπάνω εισήγηση του Συμβούλου Κωνσταντίνου Παραθύρα.

Μειοψήφησε ο Σύμβουλος Γεώργιος Βοΐλης, ο οποίος διετύπωσε την ακόλουθη άποψη: Είναι πασιδηλο γεγονός ότι η Ελλάδα από το έτος 2010 και μετά βρίσκεται διαρκώς και χωρίς καμία διακοπή σε πρόγραμμα σταθεροποίησης και ανάπτυξης της οικονομίας της χώρας. Τούτου δεδομένου ο νομοθέτης όρισε ότι όσο η χώρα μας βρίσκεται σε πρόγραμμα, χωρίς να το προσδιορίζει ως πρώτο, δεύτερο ή τρίτο, δεν εφαρμόζεται το άρθρο 275 του ν. 3852/2010 για τη διενέργεια προληπτικού ελέγχου στις δαπάνες των περιφερειών. Κατά συνέπεια, ο δικαιολογητικός λόγος που επέβαλε στον κοινό νομοθέτη να αναστείλει την διενέργεια προληπτικού ελέγχου στις δαπάνες των περιφερειών εξακολουθεί να υφίσταται και σήμερα δεδομένου ότι η χώρα μας εξακολουθεί από τότε που μπήκε να βρίσκεται συνεχώς σε πρόγραμμα, πράγμα που σημαίνει ότι με το ισχύον σήμερα νομοθετικό καθεστώς – το οποίο

σημειωτέον από τότε που θεσπίστηκε δεν μεταβλήθηκε – δεν μπορεί να καθιερωθεί η διενέργεια προληπτικού ελέγχου για τις δαπάνες των περιφερειών, η δυνατότητα δε αυτή θα δοθεί αυτομάτως και άνευ άλλου τινός όταν η χώρα μας εξέλθει του προγράμματος σταθεροποίησης και ανάπτυξης της οικονομίας της χώρας, γεγονός πάντως που μέχρι σήμερα δεν έχει συμβεί.

Μετά το τέλος της συνεδρίασης συντάχθηκε το παρόν πρακτικό, το οποίο, αφού θεωρήθηκε και εγκρίθηκε από την Πρόεδρο, υπογράφεται από την ίδια και τη Γραμματέα.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

**Για την ακρίβεια
Η Γραμματέας**

Ελένη Αυγουστόγλου